

ROOMA-KATOLIKU KIRIKU EESTI APOSTELLIKU ADMINISTRAATORI PIISKOP PHILIPPE JOURDAN'I

ETTEKANNE

SEMINARISARJA „KATARIINA KLOOSTRI MINEVIK, OLEVIK JA TULEVIK“ KOLMANDAL SEMINARIL PÜHA KATARIINA KIRIKUS 9. MAIL 2013

Kõigepealt ma soovin avaldada tänu Sihtasutusele Meie Pärand, kes juba kolmandat korda viimase aasta jooksul on korraldanud Katariina kloostrikompleksi teemalise seminari. On ka väga oluline, et seminar toimub koostöös Tallinna linnavalitsusega.

Mul on ka väga hea meel, et Rooma-Katoliku Kiriku, konkreetselt Rooma-Katoliku Tallinna Peeter-Pauli koguduse ja Tallinna linna kui kloostrikompleksi erinevate hoonete peamiste omanike vahel on viimase aasta jooksul toimunud terve rida konstruktiivseid arutelusid.

Rooma-Katoliku Kiriku Tallinna Peeter-Pauli kogudusele kuulub omandina kloostri hoov koos ristikäikudega, kuid mõistagi saaks Rooma-Katoliku Kirik aidata kloostrikompleksi kui terviku säilitamisele ja kasutuselevõtmisele kaasa oluliselt rohkem kui vaid Kirikule kuuluva kinnisvaraga. On ju tegemist ajaloolise Rooma-Katoliku Kiriku kloostriiga, pealegi sellise ordu kloostriiga, mis realselt nüüd tegutseb Tallinnas ning millele samuti kuulub kinnisvarana osa sellest ajaloolisest kloostrikompleksist.

Muidugi meie näeksime väga hea meelega, et Dominiiklaste ordu, kellega on olnud seotud kogu selle kloostrikompleksi algus ja sündimine, et tema vaimne ja kultuuriline panus oleks suurem, kui muidugi Dominiiklaste ordu ülemused on sellega nõus, ja mulle tundub, et kindlasti nad on. Sel juhul see rikastaks kindlasti oluliselt paljusid tegevusi, mis tulevikus saaksid kloostrikompleksi erinevates osades toimuma, sest mingil määral selle kaudu meie kloostrikompleks leiaks uuesti ja avastaks uuesti oma juuri – seda, mille jaoks alguses ta sai ehitatud, isegi kui, nagu meie teame, ajalugu on peale seda olnud üsna keeruline ja vahel traagiline.

Rooma-Katoliku Kirik peab väga oluliseks, et kloostrikompleksis saaksid oma tegevusi jätkata need nn Ladina Kvartalis tegutsevad olulised institutsioonid, kes on juba viimase 20 aasta jooksul loonud selles piirkonnas positiivset vaimust, millest on osa saanud nii tallinlased kui Tallinna külalised – nagu Vanalinna Hariduskolleegium, Theatrum, mittetulundusühing Hereditas, Linnamuuseum ja veel palju muid kultuuri- ja haridusühendusi.

Rooma-Katoliku Kirik ei ole ise küll 1999. aastal Kultuuriministeeriumi, Tallinna linna, UNESCO Rahvusliku Komitee ja Ladina Kvartalis tegutsevate institutsioonide poolt alla kirjutatud ühishuvide protokoll üheks osapooleks, kuid peab äärmiselt tähtsaks, et ka tulevikus lähtutaks Ladina Kvartali arendamisel nendest põhimõtetest, mis on selles protokollis kokku lepitud.

Rooma-Katoliku Kiriku Tallinna Peeter-Pauli kogudus kui hoonetekompleksi ühe osa omanik tegi koostöös Dominiiklaste ordu kloostri ja Ladina Kvartalis tegutsevate koostööpartneritega, keda ma eelpool nimetasin, 5. novembril 2012 oma ettepanekud kloostrikompleksi kasutusvõimaluste kohta alates 2014. aastast. Järgnevalt ma tahaksin lühidalt teile tutvustada neid ettepanekuid, vähemalt mõningaid.

Millised oleksid meie ettepanekute lähtealused?

1. Seada eesmärgiks dominiiklaste p. Katariina kloostri ajaloolise **hoonetekompleksi terviklik funktsionaalne kasutamine**, mis haaraks kultuurilist, hariduslikku, usulist, museaalset ja turismialast tegevust;
2. **Pidada vajalikuks lähtuda** eelpoolnimetatud eesmärgi saavutamisel Tallinna vanalinna arengukavas ja 1999.a ühishuvide protokollis kirjeldatud **Ladina Kvartali üldistest tegevuspõhimõtetest**;
3. Arvestades **asjaolu, et Dominikaani Vendade Ordu (ehk dominiiklased) tegutseb taas Tallinnas**, ja tegelikult juba päris kaua aega (nende kabel ja eluruumid, nagu teie teate, asuvad Müürivahe 33 hoones), tähendaks nende suurem kaasamine kloostrikompleksis toimuvatesse tegevustesse kindlasti väga olulist ajaloolist ja vaimset silda sajanditetagustesse aegadesse, mil ordu selles kloostrikompleksis tegutses;
4. Ettepanekute elluviimisel **on äärmiselt oluline tihe ja konstruktiivne koostöö väga erinevate linnaasutustega** (nagu nt Kultuuriväärtuste Amet, Haridusamet, Ettevõtlusamet, haridusasutused, Linnamuuseum, Linnaarhiiv jne), **Ladina Kvartalis tegutsevate asutuste, ühenduste ja institutsioonidega ning kõigi teiste asutuste, ühenduste ja institutsioonidega nii Eestis kui väljaspool Eestit**, kes tähtsustavad ja austavad kloostrikompleksi kasutamise kokkulepitud põhimõtteid;
5. 2015. aastal möödub 800 aastast sellest, mil paavst Innocentius III pühendas Liivi- ja Eestimaa Neitsi Maarjale ning ajalisel võiks see oluline tähtpäev olla orientiiriks, mil koostöös Tallinna linnaga, erinevate ühenduste ja institutsioonidega oleks võimalik kloostrikompleks tervikuna avada nii tallinlastele kui Tallinna külalistele.

See 800. aastapäeva märkimine ei ole ainult minu mõte. Nagu olete võibolla ajakirjandusest lugenud, kui Eesti Vabariigi peaminister Andrus Ansip läks Rooma uue paavsti Franciscuse ametisseadmisele, siis ta sai kohtuda paavstiga ja rääkis talle sellest, et kahe aasta pärast möödub 800 aastat Liivi- ja Eestimaa pühendamisest Neitsi Maarjale ja ta kutsus selle puhul Rooma paavsti Eestisse. Muidugi kas ta tuleb, millal tuleb mingi vastus, ma ei oska kindlasti seda öelda, aga see tähendab, et see sündmus, see aastapäev ei ole ainult fantaasia, vaid ta on midagi, mida tasub tõsiselt kaaluda ja arutada.

Selleks et mitte liiga palju laskuda detailidesse, ma tahaksin teile seletada, kuidas meie näeksime kloostrikompleksi erinevate osade võimalikke kasutusfunktsioone.

- **Katariina kirik** peaks olema multifunktsionaalne kultuuri- jt tegevuste keskus, mida oleks võimalik aastaringelt kasutada. Funktsionaalselt jätkuks seal nii teatri-, kontsert- kui filmikunsti alane tegevus kui ka kooliaktused ja kooliga seotud üritused, küll aga, silmas pidades kloostrikompleksi kui terviku atraktiivsust ja läbitavust turistidele, võiks seal olla ka püsi- või ajutiste ekspositsioonidega muuseumiosa selliselt, et aegadel, kui proovi- või etendustegevust ei toimu, saaksid inimesed käia Katariina kirikuga tutvumas. Seal saaksid olla ekspositsioonid, mis kokku pandud nii

Linnamuuseumi, erinevate kunstnike või fotokunstnike kui muude poolt. Ning muidugi ka kirikuhoone ajalugu tutvustavad stendid ja ekspositsioon, paigutatuna siiski selliselt, et nad on kas lihtsalt etenduste, kontsertide jms ajaks ümberpaigutatavad või sellistes kohtades, kus nad etendustegevust ei sega.

- **Kloostri hoov ja ristikäigud** oleksid külastajatele avatud ning ka seal on võimalik läbi viia kultuuri- ja haridusprojekte. Kasutamisel tuleks kindlasti teha koostööd Dominiiklaste Orduga, kui nad on selleks valmis.
- **Kloostri idatiiva ruumides** oleks muuseum, mille ekspositsiooni koostamises saaksid osaleda nii Linnamuuseum, Linnaarhiiv kui Rooma-Katoliku Kiriku institutsioonid, nagu on Peeter-Pauli kogudus ja Dominikaani Vendade Ordu. Eraldi ekspositsioon on kindlasti võimalik kujundada seoses Maarjamaa 800. aastapäevaga. Ekspositsiooni saaksid erinevad asutused ja institutsioonid deponeerida oma eksponaate. Nendesse ruumidesse sobiksid samuti väiksema külaliste arvuga kultuuri- ja haridusüritused, samuti on seal mõeldavad teatud ruumides ja teatud ajal ka usulised talitused või jumalateenistused.

Selline on üldjoontes meie arusaam ja meie visioon dominiiklaste kloostrikompleksi tulevikust. Ma arvan, et see koht ja kogu see ala on tõesti päris unikaalne nii Eestis kui ka Läänemere regioonis ja kindlasti tasub väga hoolikalt arutada kõiki neid võimalusi, et arendada seda potentsiaali, mida see koht ja need hooned sisaldavad. Ja mitte ainult puhtalt kultuuri eesmärgil, vaid kultuur väljendab ka inimese vaimset dimensiooni. Ma arvan, et see, mida dominiiklaste kloostrikompleks sisaldab ja saab anda inimestele, läheb palju kaugemale kui lihtsalt teatud turismikogemus või tore elamus, vaid see on midagi, mis võib meile meelde tuletada neid väärtusi, mida iga inimene vajab, ja tuletab ka meile meelde igavikulisust ja igavest elu.

Mingil määral siin meie tunne erilisel viisil, kuidas Tallinna rahvas on üks, ma ütlesin, üle aja, kuidas eriti siin Tallinna minevik, olevik ja tulevik võivad reaalselt ühineda ja seda nii Tallinna rahva, Tallinna inimeste heaks, kui ka kõikide külaliste heaks. Nii et selles mõttes Rooma-Katoliku Kirik on huvitatud selle ala arendamisest, mitte ainult selleks, et naabrina meie näeksime rohkem inimesi seal meie ümber, et kogu see ala oleks paremini kasutusel, vaid sellepärast, et seal on teatud väärtusi, mis võivad huvi pakkuda tõesti paljudele, ja ma võin teile öelda, et üle terve Euroopa ei ole palju kohti, kus need väärtused oleksid nii tajutavad kui siin, dominiiklaste kloostrikompleksis.

Nii et meil on tõeline aare ja nüüd meist ja teist sõltub see, kuidas meie suudame kasutada seda aaret paljude inimeste heaks, mitte ainult meie enda heaks, vaid kõikide heaks.

Ma tänan teid tähelepanu eest!